

Souhrnná teritoriální informace:

Turecko

Zastupitelský úřad 6. 5. 2022 15:38

Turecko je prezidentskou republikou, největší ekonomikou Blízkého východu a 6. největším obchodním partnerem EU. Jedná se o zemi, která v roce 2021 zaznamenala největší růst HDP (+11%) v rámci skupiny zemí G20, zemi, jež disponuje mladou a rostoucí populací dosahující téměř 85 mil. obyvatel. Nezaměstnanost v post-covidovém období postupně klesá (nyní kolem 11-12%). Míra zadlužení je zde zatím zvládatelná: deficit státního rozpočtu v r. 2021 činil 2,7%, celkový veřejný dluh se pohybuje pod 40% ročního HDP. Mezi největší problémy země v tuto chvíli patří rekordně rostoucí inflace, jež na přelomu I. a II. čtvrtletí r. 2022 dosahuje téměř 70%, pokračuje zde volatilita (TRY) a celkově se také Ankara potýká s převládající nedůvěrou trhu v makroekonomické politiky země. Nehledě na současnou makroekonomickou nestabilitu, je Turecko země s velkým potenciálem dalšího růstu. Díky rozvinuté produkční infrastruktuře a levné pracovní síle (42% populace pracuje za minimální mzdu cca 340,- USD, průměrná mzda v Turecku dosahuje cca 520,- USD), existenci celní unie s EU a moderní základní infrastruktuře má Turecko předpoklady být významnou produkční i importní alternativou k asijským zemím. Z pohledu českých podniků můžeme upozornit na možnosti v IT, železničním, obranném, strojírenském či zemědělském průmyslu.

Základní údaje	
Hlavní město	Ankara
Počet obyvatel	84,68 mil.
Jazyk	Turečtina
Náboženství	Islám 99,8%, ostatní 0,2%
Státní zřízení	Prezidentská republika
Hlava státu	Recep Tayyip Erdogan
Hlava vlády	
Název měny	Turecká lira (TRY)
Cestování	
Časový posun	- 1 hod (v zimě - 2 hod)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Pavel Vacek
Ekonomický úsek	Mgr. Pavel Daněk
Konzulární úsek	Mgr. Jirí Frýda, Ph.D.
CzechTrade	Judr. Michal Nedělka
Czechinvest	
Ekonomika	2021
Nominální HDP (mld. USD)	2 617,30
Hospodářský růst (%)	11
Inflace (%)	19,6
Nezaměstnanost (%)	12

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Prezidentské a parlamentní volby konané v Turecku dne 24. 6. 2018 potvrdily vítězství znovu zvoleného prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana (52,55 %) a aliance stran AKP a MHP (53,62 %). Volbami přešlo Turecko na prezidentský systém, čímž zanikly posty předsedy vlády a místopředsedů vlády, vytvořeny byly nové prezidentské výbory a restrukturalizovány (zrušeny i sloučeny) některé resorty. Dne 9. 7. 2018 složil prezident Erdogan přísahu a dne 10. 7. 2018 byla jmenována nová vláda, která má v současnosti (duben 2022) toto složení:

Fuat Oktay – viceprezident

Süleyman Soylu – ministr vnitra

Bekir Bozdag – ministr spravedlnosti (od 31. 1. 2022)

Derya Yanik – ministryně pro rodinné záležitosti a sociální služby (od 20. 4. 2021)

Vedat Bilgin – ministr práce a sociálního zabezpečení (od 20. 4. 2021)

Hulusi Akar – ministr obrany

Murat Kurum – ministr životního prostředí a urbanismu

Mevlüt Çavuşoğlu – ministr zahraničí

Fatih Dönmez – ministr energetiky a přírodních zdrojů

Mehmet M.Kasapoğlu – ministr mládeže a sportu

Mehmet Muş – ministr obchodu (od 20. 4. 2021)

Mehmet Nuri Ersoy – ministr kultury a turismu

Nureddin Nebati – ministr financí (od 2. 12. 2021)

Mahmut Özer – ministr školství (od 6. 8. 2021)

Vahit Kırisci – ministr zemědělství a lesnictví (od 2. 3. 2022)

Fahrettin Koca – ministr zdravotnictví

Adil Karaismailoğlu – ministr dopravy a infrastruktury (od 28. 3. 2020)

Mustafa Varank – ministr průmyslu a technologií

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Prezidentské a parlamentní volby konané v Turecku dne 24. 6. 2018 potvrdily vítězství znovu zvoleného prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana (52,55 %) a aliance stran AKP a MHP (53,62 %). Volbami přešlo Turecko na prezidentský systém, čímž zanikly posty předsedy vlády a místopředsedů vlády, vytvořeny byly nové prezidentské výbory a restrukturalizovány (zrušeny i sloučeny) některé resorty. Dne 9. 7. 2018 složil prezident Erdogan přísahu a dne 10. 7. 2018 byla jmenována nová vláda, která má v současnosti (duben 2022) toto složení:

Fuat Oktay – viceprezident

Süleyman Soyly – ministr vnitra

Bekir Bozdag – ministr spravedlnosti (od 31. 1. 2022)

Derya Yanik – ministryně pro rodinné záležitosti a sociální služby (od 20. 4. 2021)

Vedat Bilgin – ministr práce a sociálního zabezpečení (od 20. 4. 2021)

Hulusi Akar – ministr obrany

Murat Kurum – ministr životního prostředí a urbanismu

Mevlüt Çavuşoğlu – ministr zahraničí

Fatih Dönmez – ministr energetiky a přírodních zdrojů

Mehmet M.Kasapoğlu – ministr mládeže a sportu

Mehmet Muş – ministr obchodu (od 20. 4. 2021)

Mehmet Nuri Ersoy – ministr kultury a turismu

Nureddin Nebati – ministr financí (od 2. 12. 2021)

Mahmut Özer – ministr školství (od 6. 8. 2021)

Vahit Kırisci – ministr zemědělství a lesnictví (od 2. 3. 2022)

Fahrettin Koca – ministr zdravotnictví

Adil Karaismailoğlu – ministr dopravy a infrastruktury (od 28. 3. 2020)

Mustafa Varank – ministr průmyslu a technologií

1.2 Zahraniční politika země

Primárním politickým i ekonomickým partnerem TR je Evropská unie. TR podalo přihlášku k plnému členství v ES 14.4.1987, na summitu v Helsinkách v prosinci 1999 se TR stalo kandidátským státem, přístupové rozhovory byly zahájeny 3. 10. 2005. V současnosti je otevřeno 16 přístupových kapitol, přičemž další pokračování je ve většině z nich blokováno v důsledku bilaterálních sporů TR s Řeckem a Kyprem. Ve vztazích mezi TR a EU jsou spornými oblastmi zejména migrační politika (18. března 2016 bylo podepsáno Společné prohlášení TR a EU), fungování Celní unie TR-EU (existuje od 1. 1. 1996), vízová liberalizace pro TR občany a pokračování finanční asistence pro 4 miliony uprchlíků pobývajících na TR území po roce 2021., přičemž celkovou překážkou pokračování TR integrace do EU je stav lidských práv v zemi.

Mezi překážkami pokračování TR akcesních jednání a integrace do EU vůbec zůstávají i nadále jednostranné aktivity TR ve vztahu ke Kypru (jehož celistvost a svrchovanost TR neuznává), jakož i negativní vývoj v TR v oblasti lidských práv a základních svobod, především pak potlačování svobody médií, omezování činnosti politických stran a porušování právního státu. Příznačným je aktuálně rozsudek nad filantropem a aktivistou Osmanem Kavalou, jenž byl po 4 leté vazbě 25. 4. 2022 odsouzen na doživotí za údajné spiknutí k násilnému svržení vlády TR. TR naproti tomu kritizuje politiku EU vůči migrantům a „islamofobii“ v členských státech, pokouší se ovlivňovat politické dění v evropských státech s tureckou etnickou komunitou.

Vztahy TR s USA doznaly zlepšení, což je důležité v souvislosti s ruskou agresí vůči Ukrajině, kdy výrazně stoupl význam TR v rámci mezinárodního úsilí o podporu Ukrajiny a potrestání RU jako agresora a jeho diplomaticko-ekonomické zadržování. TR snahy o mediaci jednání UA – RU mají podporu US i EU a tato role TR též umožňuje zatím neuplatňovat mezinárodní sankce vůči RU. Pozitivní bilaterální agendu představovalo v roce 2021 také TR angažmá o stabilizaci situace v Afghánistánu po stažení koaličních sil.

Na významu vůči USA a NATO nabývá v té souvislosti též role TR jako „strážce Úžin“ (ve smyslu Úmluvy z Montreux z roku 1936, která dala Turecku plnou svrchovanost nad úžinami Bospor a Dardanely a kontrolu nad pohybem válečných lodí v nich). Po vypuknutí bojů na Ukrajině TR vyzvalo všechny černomořské i ostatní státy, aby neposílaly válečné lodě na cestu Úžinami, s tím, že podle čl. 13 Úmluvy je i tak nutné notifikovat žádost o proplutí válečné lodi 8/15-denním předstihem.

Problémem v bilaterální obranné kooperaci však i nadále zůstává využívání ruského protiletadlového systému S-400 Tureckem, které se jej nechce vzdát ani v situaci agrese RU vůči UA (a odmítlo i neformální US návrhy na předání systému Ukrajině náhradou za dodání US systému Patriot). TR též zůstává vyřazeno ze společného projektu vývoje stíhacího letounu 5. generace F-35, jakož i ze všech US vývozních licencí i úvěrů bank a úvěrové pomoci US EximBanky pro TR Správu obranného průmyslu. SSB. USA rovněž kritizují vývoj v TR v oblasti lidských práv a nadále sporným je různé hodnocení „údalostí“ r. 2015, které US vláda veřejně označuje za genocidu Arménů.

Vztahy mezi Tureckem a Ruskem zůstávají složité, ale diplomaticky korektní i po ruské vojenské invazi na Ukrajinu v únoru 2022. S využitím dosavadních úzkých ekonomických i politických vazeb jak na UA, tak na RU se TR nabízelo již před 24. 2. ústy prezidenta Erdogana i zaminira Cavusoglu jako mediátor, popřípadě dějiště případných přímých rozhovorů představitelů obou stran. Tyto aktivity dále zintenzívnily ihned po zahájení RU invaze, na technické úrovni se TR zprostředkovatelsky zapojovalo do sjednávání humanitárních koridorů pro evakuaci civilního obyvatelstva z bojových zón. Limitem TR mediálních snah je především RU nevěle zastavit agresí a jednat o stažení sil.

1.3 Obyvatelstvo

Rozloha: 783 562 km², z toho 769 632 km² pevnina a 13 930 km² vodních ploch.

Délka hranice: 2.648 km (Arménie 268 km, Ázerbájdžán 9 km, Bulharsko 240 km, Gruzie 252 km, Řecko 206 km, Írán 499 km, Irák 352 km, Sýrie 822 km, pobřeží: 7 200 km).

Počet obyvatel: 84.680.273 (průměrná hustota obyvatelstva: 111/km²). V roce 2021 vzrostl počet obyvatelstva o 1.065.011 oproti roku 2020.

Gramotnost: 97% celkové populace (muži 99,1%, ženy 94,9%).

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 12,7‰.

Demografické složení: (věk) 0-14: 22,4%, 15-64: 67,9%, +65: 9,7%.

Porodnost: 1,91 dětí/na 1 ženu. V roce 2021 se narodilo 1.112.829 dětí, z toho 51,4% chlapců a 48,6% děvčat.

Úmrtnost: 5,5/1000, dětská úmrtnost 8,3/1000. Počet úmrtí činil v roce 2020 480 671, nárůst oproti roku 2019 0,8%.

Migrační saldo za rok 2021: +458 626.

Průměrný věk obyvatelstva: 33,1 (průměrný věk mužů: 32,4, průměrný věk žen: 33,8).

Národnostní složení: oficiální statistiky neuvádějí, odhad: Turci 70-75%, Kurdové 18%, zbývající 7-12% (Arméni, Arabové, Řekové, Albánci, Gruzíni, Lazové, Čerkesové, Židé a další).

Náboženské složení: 99,8% obyvatelstva jsou muslimové (většina sunnité, menšina alevité), 0,2% ostatní (židé a křesťané ortodoxního, gregoriánského, židovského, katolického a protestantského vyznání). Řecký ortodoxní i arménský patriarchát sídlí v Istanbulu.

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji užívané jazyky: turečtina

Kurdština se používá v běžném neoficiálním styku zejm. na jihovýchodě Turecka. Znalost ostatních světových jazyků, především němčiny a angličtiny, je mezi obyvatelstvem nízká, znalost angličtiny, příp. francouzštiny je omezena na vzdělanější vrstvy a významná turistická střediska, němčiny na bývalé "gastarbeitery".

Turecko je rozděleno na 81 provincií (il), členěných dále na okresy (ilçe).

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Turecko vykázalo v roce 2021 nejvyšší růst HDP v rámci skupiny G20 (11%) a navázalo tak na rok 2020, kdy bylo společně s Čínou jedinou z 20 největších světových ekonomik s pozitivním růstem HDP. Hlavními důvody TR úspěchu jsou rostoucí domácí poptávka a rekordní nárůst exportů o 32,8%. I přes tento nárůst se turecký deficit zahraničního obchodu podařilo snížit jen mírně a v roce 2021 dosáhlo 46,2 mld. USD. Turecko se stále potýká s vysokou inflací (CPI), která např. v dubnu 2022 vystoupala v meziroční rekord ve výši 69,97%. Index cen výrobců (PPI) byl ve stejném měsíci 121,82%, z čehož lze usuzovat, že růst cen bude v Turecku nadále pokračovat. Turecká centrální banka (TCMB), očekává, že na konci roku 2022 bude CPI na hodnotě 40,47%. Velkým plusem Turecka zůstává mladá populace, která se ovšem musí potýkat s vysokou, více než 20% nezaměstnaností (ta průměrná se přitom pohybuje mezi 11-12%). Hlavním deklarovaným cílem turecké vlády v oblasti ekonomiky je ekonomický růst a snaha přilákat tolik potřebné zahraniční investice.

Nejdůležitějšími exportními artikly turecké ekonomiky v roce 2021 byly exporty základních kovů, automotive, textil a oděvy společně s potravinářskými produkty. Procentuálně největší exportní podíl zabrala výroba oděvů a textilií podílejících se na veškerých tureckých vývozech z 14,84%, následovaná vývozem základních kovů (12,83%), automotive (11,89%) a potravinářstvím (7,69%). Z hlediska importu Ankara bedlivě sleduje vývoj na trhu s ropou a zemním plynem, právě import energetických surovin se na tureckých importech podílí z téměř 15% a je těsně následován dovozem chemických produktů (14,44%), základních kovů (13,27%), strojírenskými výrobky (8,31%) a automotive (7,26%). Složení a podíl dovožených energií se může do budoucna výrazně změnit, pokud se TR podaří ve velkém těžit zemní plyn z nalezišť v Černém moři (celkem zatím v rozsahu 500 mld m3), k čemuž pokračují přípravy za účasti velkých zahraničních partnerů.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Růst HDP (%)	0,7	0,4	11	3,3	3,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	30 000,00	27 081,80	30 780,00	32 930,00	34 760,0
Inflace (%)	15,2	12,3	19,6	43,7	14,1
Nezaměstnanost (%)	13,8	13,2	12	12	11,2
Export zboží (mld. USD)	171,5	160,6	213,7	229,6	245,4
Import zboží (mld. USD)	202,7	209,4	260,7	280,6	311,7
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-16,8	-37,9	-29,2	-31,7	-45,4
Průmyslová produkce (% změna)	-0,7	0,9	17,4	3,6	2
Populace (mil.)	83,4	84,3	85	85,6	86
Konkurenceschopnost	51/63	46/63	51/64	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	05.VII	05.VII	05.VII	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Turecká vládní strana AKP od nástupu k moci podřídila správu veřejných financí svým politickým cílům, což se stalo jedním ze základních pilířů jejího úspěchu zj. u chudších, méně vzdělaných a religioznějších vrstev. Deficit státního rozpočtu vůči HDP za její vlády začal narůstat až v roce 2018 z důvodu větších výdajů na obranu, infrastrukturu, veřejnou správu či řadu sociálních benefitů. V roce 2021 ovšem schodek státního rozpočtu vůči HDP poklesl na 2,7%, což bylo způsobeno striktní fiskální politikou v prosinci 2021 odvolaného ministra financí Lutfiho Elvana. Díky rostoucím státním výdajům v podobě 50% navýšení minimální mzdy od ledna 2022, minimálně 25% zvýšení mezd pro všechny státní zaměstnance a stejného navýšení důchodů s perspektivou dalšího navyšování v polovině roku 2022, se na konci tohoto roku očekává (viz prognózy Economist Intelligence Unit/EIU) nárůst deficitu státního rozpočtu vůči HDP na 4,9%. S blížícími se prezidentskými volbami v roce 2023 nelze očekávat zásadní zvrát tohoto trendu. EIU dále očekává, že ve stejné době se veřejný dluh země bude pohybovat okolo 36% tureckého HDP.

Cílem státního rozpočtu pro rok 2022 je podpořit snahy vlády o založení exportně orientované ekonomiky financované zejména domácími úsporami a FDI's. Příjmy v nominálních číslech pro rok 2022 vzrostly o 33,3%, zatímco výdaje o 30,0%. Deficit státního rozpočtu má dle plánů dosáhnout 3,5% HDP. Rozpočet je přitom plánován s předpokladem ekonomického růstu 5% HDP pro rok 2022 (současné předpoklady EIU počítají s cca 3% růstem). Z pohledu % změn v rozpočtu pro rok 2022 v porovnání s rokem 2021 vyplývá, že nejvíce přidáno v nominálních číslech se dočkají položky spojené se změnou klimatu (+121,9% - podíl na rozpočtu je zde ovšem malý – 0,2% státních výdajů), zdravotnictvím (+51,1%) a polepší si také ministerstvo financí (+40,9%) a obrany (+36%). Naopak nejméně přidáno dostanou ministerstva odpovědná za sociální věci (+15,1%) a vzdělávání (+28,7%).

Veřejné finance	2021
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-2,7
Veřejný dluh (% HDP)	36,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-14,9
Daně	2022
PO	23%
FO	15% - 40%
DPH	1% - 8% - 18%

2.3 Bankovní systém

Finanční sektor spadá do kompetence ministra financí (Ministry of Treasury and Finance), provádění bankovního dozoru a další úlohy jsou svěřeny Státní bankovní regulační agentuře BDDK (Banking Regulation and Supervision Agency), na jejichž internetových stránkách lze nalézt údaje k jednotlivým bankám, statistiky, příslušnou legislativu apod. Na internetové stránce Bankovní asociace Turecka (Türkiye Bankaları Birliği/TBB) je dostupný jak jmenný seznam všech bank a ústavů s adresami, e-maily, telefony a jmény ředitelů, tak i další užitečné informace.

Celkově v Turecku v roce 2020 působilo více než 50 bank dle níže uvedené struktury:

A/ Centrální banka Turecka (TCMB). Každý měsíc zasedá její monetární výbor, který rozhoduje o základních úrokových sazbách.

B/ Depozitní banky (32): 3 státní depozitní banky: Ziraat Bankasi; Halk Bankasi; Vakıflar Bankasi; 8 privátních depozitních bank a 21 zahraničních depozitních bank (např. Deutsche Bank, Citibank, ING Bank aj.) a poboček zahraničních bank (např. Societé Générale, JP Morgan Chase aj.)

C/ Rozvojové a investiční banky (16): 3 státní turecké rozvojové a investiční banky (které nepřijímají depozita): Türk Eximbank (pouze zahraničně ekonomické a obchodní operace – exportní a garanční banka); Iller Bankasi – rozvojová municipální banka; Türkiye Kalkınma Bankasi 10 privátních tureckých a zahraničních rozvojových a investičních bank

D/ Participující banky (6): Celkem se jedná o 6 bank fungujících na principu islámského bankovníctví. Na konci roku 2021 činil jejich podíl aktiv na trhu na 7,5%, všeobecně se ovšem očekává další nárůst.

Všechny pojišťovací ústavy jsou nyní privátní. Podle typu pojišťovacích operací poskytuje 6 ústavů životní pojištění, 15 ústavů penzijní pojištění, 42 ústavů ostatní typy pojištění, nadto zde fungují tři zajišťovny. Další informace jsou dostupné na internetových stránkách Asociace pojišťoven TSB (Association of the Insurance Companies of Turkey)

2.4 Daňový systém

Turecký daňový systém se v posledních letech dynamicky proměňoval, což platilo i o korporátní dani, která se pro rok 2022 ustálila na 23%. Pro více detailů z této oblasti doporučujeme pravidelně sledovat vývoj v Turecku či konzultovat specializované mezinárodní poradenské kanceláře (např. Deloitte) či prezidentskou kancelář spravovaný specializovaný webový portál. Zároveň je zde třeba upozornit na celou řadu daňových pobídek nachystaných pro příchozí zahraniční investory. Ty se liší dle regionu (zpravidla čím méně rozvinutý region, tím větší pobídky) a sektoru (zde důraz na R&D). Pro aktualizovaný seznam nejvíce podporovaných sektorů doporučujeme konzultovat Ministerstvo průmyslu a technologií.

Daň z příjmu jednotlivců se zakládá na progresivním zdanění se sazbou od 15% do 40%. Sazby aplikované na roční příjem (v tureckých lirách – TRY) jsou následující:

- 1 do 24.000: 15%
- 1 24.001 – 53.000: 20%
- 1 53.001 – 130.000/190.000: 27% (v závislosti na tom, zdali se jedná o zaměstnanecký příjem či příjem bez zaměstnání)
- 1 130.001 či 190.001 až 650.000: 35%
- 1 Nad 650.001: 40%

DPH (KDV) má v Turecku tři základní sazby. Zboží a služby (18%), základní potraviny, textil (8%), zemědělské produkty a potraviny (1%). Platilo, že turecká vláda během koronavirové pandemie využívala přesuny položek z jedné sazby do druhé jako nástroj boje s krizí. Na začátku roku 2022 se poté rozhodla k dočasnému přehrazení základních potravin do 1% sazby kvůli rychle rostoucí inflaci. Jedná se o dočasné opatření, konec jeho platnosti ovšem nebyl definován.

Mimo základní úrokové sazby existuje v Turecku i tzv. speciální spotřební daň (OTV) jejímž smyslem je více zdanit zboží, které vláda považuje za luxusní, či které není v souladu s muslimskou vírou (alkohol, tabák). OTV se liší v závislosti na typu produktu a připočítává se ke KDV.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Turecko bylo v roce 2021 6. největším obchodním partnerem EU (za Čínou, USA, Velkou Británií, Švýcarskem a Ruskem). EU 27 stále zůstává pro Turecko nejvýznamnějším trhem (35,9 % celkového zahraničního obchodu). Do EU míří nyní cca 41,3 % tureckého exportu (+33% oproti 2019). Z pohledu dovozu do Turecka byl v roce 2021 realizován obchod s EU v hodnotě cca 80 mld. EUR (+16% proti 2020). Saldo vzájemného obchodu se po loňském rekordním nárůstu tureckých exportů dostalo z pohledu EU do záporných hodnot. Celkový objem obchodu EU-TR byl ve výši 157,2 mld. EUR, Turecko tak má podíl 3,6% z celkového EU obchodu. Největší položkou vzájemné obchodní výměny mezi zeměmi EU a Tureckem jsou automobily a jejich součásti, textil, obráběcí stroje a zařízení.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z EU (mil. EUR)	76 656,70	69 187,90	68 260,20	70 142,20	79 238,70
Import do EU (mil. EUR)	61 398,00	66 888,40	69 811,90	62 441,00	77 983,10
Saldo s EU (mil. EUR)	-15 258,7	-2 299,5	1 551,7	-7 701,2	-1 255,6

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Za rok 2021 došlo k nárůstu vzájemného obchodu o 10,7% (103,5 mld. CZK). To bylo způsobeno zejména růstem tureckých exportů do ČR o 32,1%, náš vývoz naopak v USD vyjádření vzrostl pouze o 5,1%. Výsledkem je záporné saldo zahraničního obchodu 1,3 mld. USD. Podobný trend pokračuje i v prvních měsících roku 2022 – objem vzájemné obchodní výměny mírně roste, zejména díky pokračujícím tureckým vývozům do ČR. V celkovém objemu exportu mimo země EU je z českého pohledu Turecko na 6. místě mimo země EU (za Spojeným královstvím, USA, RF, Švýcarskem a Čínou) a patří také do skupiny našich 20. největších trhů celkově.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z ČR (mld. CZK)	36,4	47,7	44,2	53,8	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	53	37,4	38,4	37,7	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	17	-10,4	-5,8	-16,2	N/A

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Co se tureckého exportu mimo země EU týče, jsou pro Ankaru nejdůležitějšími trhy USA (2. největší trh po Německu, 6,5% veškerého exportu), Velká Británie (3. největší trh, 6,1% exportu) a Irák (5. největší trh, 4,9% exportu). Z hlediska importu je poté zásadní postavení Číny (největší import do TR, 11,9% trhu), Ruska (2. největší importér, 10,7% trhu) a USA (4. největší importér s 4,8% trhu). Z pohledu TR exportů jsou nejdůležitějšími artikly koberce (zejména do USA), automotive, šperky a ovoce. Mezi nejčastěji importované položky poté patří energie v případě Ruska, komunikační technologie a IT produkty z Číny či s leteckým průmyslem spojené produkty z USA.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export ze zemí mimo EU (mil. EUR)	56 787,3	73 544,6	77 485,0	66 416,0	102 362,6
Import do zemí mimo EU (mil. EUR)	137 331,7	122 701,6	102 486,8	115 663,2	143 594,4
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-80 544,4	-49 157,0	-25 001,8	-49 247,2	-41 231,8

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

ČEZ působící v Turecku od roku 2008 s tureckou firmou Akkok (joint venture, ČEZ a rodina Dinckok) ve výrobě - Akenerji (voda, vítr a paroplyn, celkem cca 1250 MW), distribuci (Sedas) a prodeji (Sepas) je největším českým investorem v Turecku. Akenerji je druhý největší soukromý producent elektrické energie v Turecku s více než 10% tržním podílem a produkcí zhruba 2% z celkem v zemi vyprodukované elektřiny. Vedle této největší české investice, jsou v Turecku pozitivně známy aktivity 100% vlastněných dceřinných firem Škoda Praha a UJV Řež. Celkové investice skupiny ČEZ v Turecku poté dle vyjádření skupiny dosahují přes 2 mld. USD.

Dalším významným českým investorem do energetiky je firma EnergoPro, která na konci roku 2020 dokončila projekt Alparslan 2, který se stal s výkonem 280 MW největší soukromě vlastněnou hydroelektrárnou v Turecku. Nejnověji ukončeným projektem (duben 2021) je projekt hydroelektrárny (HEPP) Karakurt (95 MW) v provincii Kars v hodnotě 360 mil. USD. Objem realizovaných či do roku 2023 rozplánovaných investic dosahuje cca 1 mld. USD a kromě hydroelektráren zahrnuje i v roce 2019 slavnostně otevřenou továrnu na generátory a turbíny v Ankaře. Přítomnost firmy v Turecku začala akvizicí pěti hydroelektráren (Hamzali o výkonu 16,7 MW u města Kirikkale nedaleko Ankary, Aralik 12,4 MW na severovýchodě Turecka a kaskáda Resadiye 1 – 22,9 MW, Resadiye 2 – 26,7 MW a Resadiye 3 – 16 MW u města Sivas, resp. Tokat na severu Turecka) o celkovém výkonu cca 95 MW, přičemž tato akvizice byla financována prostřednictvím ČEB.

Další významné aktivity českých firem jsou spojené s dopravním průmyslem a stavebnictvím. Skupiny PPF prostřednictvím Škody Transportation v roce 2020 dokončila odkup poloviny akcií tureckého výrobce autobusů TEMSA sídlícího v Adaně. TEMSA je s produkční kapacitou cca 10.000 vozidel ročně největším tureckým producentem autobusů a také první společností v TR se svým vlastním R&D centrem pro vývoj autobusů. Zaměstnává na 1300 pracovníků. Od roku 2015 poté v TR působí i Metrostav prostřednictvím svého joint venture Metrostav Ankar Insaat. Dvě největší zakázky tohoto JV získané v roce 2017 (depo metra M7 Mahmutbey – Kabataş v Istanbulu a Podzemní lanovka Aşiyan – Hisarustu jsou stále před dokončení – oba v hodnotě cca 1 mld. CZK).

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Dne 31. 12. 1995 vstoupila v platnost dohoda o vytvoření Celní unie mezi Tureckem a Evropským společenstvím. Turecko se dlouhodobě snaží o její modernizaci. Vedle fungující celní unie Turecko podepsalo dohodu o volném obchodu s Evropským společenstvím volného obchodu (EFTA).

Smlouvy s ČR

Hospodářské a obchodní vztahy mezi Československem a Tureckem mají dlouholetou tradici s kořeny sahajícími až do období těsně po 1. světové válce. První Obchodní úmluva byla podepsána 31. května 1922 na principu doložky nejvyšších výhod. Poslední preferenční dohoda na bilaterálním základě, dohoda o volném obchodu, byla podepsána v r. 1997. Její platnost byla ukončena vstupem ČR do Evropské unie. Od té doby je základním dokumentem upravujícím obchod mezi ČR a Tureckem Dohoda o celní unii Turecka s EU.

V platnosti jsou dále následující dokumenty relevantní pro ekonomickou oblast:

Společná deklarace o zřízení Smíšeného hospodářského o obchodního výboru (JETCO) mezi českým ministerstvem průmyslu a obchodu a tureckým ministerstvem obchodu

Dohoda o hospodářské, technické, průmyslové a vědecké spolupráci,

Dohoda o mezinárodní silniční dopravě;

Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu;

Dohoda o letecké dopravě;

Ujednání mezi MO ČR a GŠ Turecka o vzájemné spolupráci ve vojenské oblasti;

Dohoda o mezi vládou České republiky a vládou Turecké republiky o průmyslové spolupráci v oblasti obrany;

Dohoda o zabránění dvojího zdanění a zamezení daňovému úniku v oboru daní z příjmu;

Dohoda o spolupráci v oblasti zemědělství;

Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci v celních záležitostech;

Dohoda o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu;

Mezirezortní memorandum o strategickém partnerství pro spolupráci v oblasti energetiky;

Dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic.

3.4 Rozvojová spolupráce

Turecko je v celosvětovém měřítku významným poskytovatelem rozvojové pomoci, vyčleněné prostředky v rámci rozpočtu dlouhodobě přesahují cílovou lačku OSN (0,7% HDP) a tato úroveň navíc stabilně vzrůstá – z 0,85 v roce 2017 až na 0,92 v roce 2020 (v absolutních číslech 8,96 miliardy USD za rok 2020 – novější data zatím nejsou dostupná). Koordinujícím orgánem na vládní úrovni je Turecká agentura pro koordinaci a spolupráci (TIKA) spadající pod Ministerstvo kultury a turismu, s ročním rozpočtem cca 100 milionů USD. TIKA realizovala v roce 2020 okolo 4000 projektů v celkem 150 státech světa, z toho v 59 zemích má stálé zastoupení.

Zaměřuje se zejména na financování projektů v oblastech zdravotnictví a hygieny, zajišťování pitné vody i čištění odpadních vod, zemědělství, lesnictví a pastevectví, informačních systémů, vzdělávání a učňovského školství, ochrany památek apod. Teritoriálními prioritami TR rozvojové pomoci zůstávají rovníková Afrika a státy Střední Asie, patrně je pak dále i zaměření na muslimské menšiny v evropských a některých afrických a asijských státech (Makedonie, Ukrajina, Etiopie, Myanmar, Thajsko), jakož i na pásmo Gazy a komunity palestinského původu. V posledním desetiletí však stoupá i např. angažmá TIKA v Latinské Americe

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► ICT

ICT sektor v Turecku rostl v posledních 5 letech průměrným ročním tempem 17% a v posledních třech letech se pohybuje okolo 30 miliard dolarů. Tomuto pomohlo i cca 70 000 zaměstnanců pracujících ve vládou štedře podporovaných R&D centrech a technoparcích. Priorita digitalizace je zmíněna ve všech základních vládních strategiích počínaje novým ekonomickým plánem i rozvojovým plánem. Prioritami zůstává digitalizace SME's, rozvoj AI i podpora herního průmyslu.

► Obranný sektor

Turecko, disponující druhou největší armádou v NATO, na obranné výdaje pravidelně vyčleňuje okolo 3% HDP, čímž je samo jedním z největších národních obranných trhů v NATO; důraz na vývojovou a výrobní soběstačnost pak vedl k rozvoji sektoru jak v objemu, tak kvalitě. TR prostředí si však od vnějších partnerů žádá ochotu jít do spolupráce s místními velkými subjekty. Obranný průmysl je pod silnou, centralizovanou a efektivní státní kontrolou, kdy ústřední roli v řízení, rozvoji i obchodní politice sektoru má Prezidentství obranného průmyslu (SSB). Obranný trh si vyžaduje silného místního zástupce, kterého má většina úspěšných zahraničních firem. Z hlediska strategických projektů zajímavých pro zahraniční subdodavatele je možné upozornit např. na vrtulníky Gokbey a ATAK, národní projekt stíhačky TFX či lehký podzvukový bitevník HURJET.

► Zemědělství

Turecko dlouhodobě spadá do TOP10 největších světových zemědělských producentů. Potenciál je ovšem nevyužit, země se potýká s nízkou efektivitou produkce – odvětví zaměstnávající skoro 18% praceschopné populace (cca 5mil. osob) a produkuje cca 6% místního HDP. Kromě digitalizačních a dalších technologických řešení vedoucích k zefektivnění produkce, je možné šance pro zahraniční dodavatele hledat ve vakcinačních látkách a celkově potřebách pro domácí mazlíčky.

► Železniční průmysl

Turecko sice disponuje 6. nejdělsí sítí vysokorychlostních železnic v Evropě, velice ovšem zaostává v oblasti městské kolejové dopravy. Jakožto země s nejvíce milionovými městy v Evropě (23), mladou a dynamicky se vyvíjející populací má velké problémy s přelidněním a dopravou v městských oblastech. Většina měst proto do svých strategických plánů zahrnuje výstavbu nových linek metra či započítí staveb metra obecně. Na pořadu dne jsou ve většině měst i diskuze o zavedení tramvajové dopravy, které je v zemi spíše raritou, než pravidlem.

► Strojírenství

V oblasti strojírenské techniky zůstává Turecko, i přes výrazný nárůst svého exportu, v červených číslech. Zahraniční strojaři zde nachází uplatnění zejména v oblasti přesných obráběcích strojů a frézování. Užití těchto produktů/materiálu je poté sektorově pestré – od obranného, přes železniční až po loďařský průmysl. Systém investičních pobídek v současnosti nijak nediskriminuje turecké výrobní společnosti kupující zahraniční stroje, což nahrává orientaci na kvalitu a umožňuje další působení českých subjektů.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Obchodní jednání s tureckými partnery se většinou nese ve formálnějším duchu než to, na co jsme zvyklí z Česka. Turečtí obchodníci jsou zvyklí více dbát o svůj zevnějšek, platí, že Turek nosí kravatu častěji než Čech. Není vhodné na formální jednání, i když je online, chodit bez ní. Je třeba se připravit na to, že většinou se při diskuzi nejde rovnou k věci, ale probírají se různá „soft“ kulturní či sportovní témata. Navázání přátelštějšího vztahu je počátečním předpokladem pro celkový úspěch. Pití alkoholu není pravidlem, je třeba partnera nejdříve více poznat. Koronavirová pandemie dosti změnila pozdravy na úvodních setkáních, místo klasického podání rukou turečtí partneři přistupují k mírnému úklonu s pravou rukou na srdci nebo dotykem zařatou pěstí či loktem.

4.2 Oslovení

Turečtí partneři se mezi sebou formálně oslovují křestním jménem, za které přidávají „Bey“, tedy pan. Ve formálním styku by tudíž oslovovali svého partnera jménem Mustafa – „Mustafa Bey“. Pokud by šlo o ženu, přidává se koncovka „Hanım“ – česky čteno „hanym“, tedy např.: „Zeynep Hanım“. Pokud zahraniční partner projeví při oslovování takovouto znalost, je to povětšinou kladně hodnoceno. Tento styl oslovování vychází z historie, příjmení v Turecku zavedl až Atatürk. Nicméně, naprostá většina obchodníků rozumí evropským způsobům jednáním, a proto není žádným „faux-pax“, když partnera oslovíte příjmením. V turečtině se rozlišuje mezi tykáním a vykáním a obchodní partneři si většinou vykaží.

4.3 Obchodní schůzka

Úvodní schůzka zpravidla probíhá v sídle partnera. Většinou se jednání nesjednávají dříve než v 10:00, výjimkou nejsou ani schůzky v pozdním odpolední. Tradičně se pije černý turecký čaj či káva a jednání většinou začne zdvořilostním popovídáním si o rodině či dalším obecném tématu jako sport či kultura. Turečtí partneři z vyšších vrstev si na zdvořilostních rozhovorech zakládají a nedoporučuje se odpovědi na podobné otázky odbýt či jim nevěnovat dostatečnou pozornost. Turecký partner má zájem na uzavření obchodu s přítelem a tím se nestanete, pokud podobným rozhovorem neprojdete. Předání vizitek probíhá při úvodním setkání. Očekává se, že na vizitce bude mobilní telefon, nejlépe s fungujícím WhatsApp číslem. Pokud Vám partner na svoji vizitku mobilní číslo dopíše rukou, jde o znak větší důvěry.

Pozvání na oběd či večeři je výrazem větší blízkosti k partnerovi. Zpravidla tyto večeře probíhají v restauracích, pozvání domů nejsou běžná. V lepších restauracích se připravte na vícechodové menu, kterému budou vládnout tradiční předkrmy, meze. Většina tureckých restaurací nepodává alkohol, nicméně zejména v přímořských městech se najde i dostatek těch alkohol podávajících. Co se typu alkoholu týče, je možné se připravit zejména na anýzovou pálenku (rakı) či červené víno. Alkohol se pije spíše z protokolárních důvodů.

Při oficiálních návštěvách je běžné předání dárku. Ten se zpravidla předává nejvýše postavenému. V tomto ohledu se nevyplatí šetřit. Turečtí partneři jsou zvyklí na krásné dekorativní dary. Nedoporučuje se darovat alkohol, pokud partnera dobře neznáte a nevíte 100%, že alkohol pije. Většina Turků zná české sklo a jistě je potěšíte, pokud je dárkem tohoto typu obdarujete.

Pracovní jednání se nedoporučuje plánovat na dobu ramadánů či na letní měsíce. Jelikož se doba, kdy se ramadán slaví, každoročně mění, je dobré se o tomto informovat předem. Zhruba od konce června do začátku září v Turecku, podobně jako v České republice, probíhají letní prázdniny. Většina Turků je využívá k dlouhým letním dovoleným, a proto i návštěva v tomto ročním období může být problematická. Jednou sjednaná schůzka platí. Co se jednání týče, jsou Turci zpravidla dochvilní a nedoporučuje se na jednání opozdit. Zejména v Istanbulu doporučujeme vzhledem k dlouhým zácpám plánovat dostatek času na přepravu.

Velice důležité je navázání pevného až přátelského vztahu s hlavním obchodním partnerem. Vzhledem ke složitosti soudního systému je třeba si být partnerem plně jist a nespolečat na to, že případný spor bude vyřešen u soudu, i když v případě smířčích řízení a vymáhání dluhů postupuje turecký soud rázněji a rychleji než případná arbitráž v jiných zemích. Doporučujeme turecké partnery tlačit k tomu, aby vzájemné kontrakty byly vždy, když už ne pouze v angličtině, tak alespoň ve dvou vyhotoveních, kdy je odsouhlasena i ta anglická verze. Při hodnocení svých partnerů si turečtí partneři potrpí na zkušenost a senioritu. Z tohoto důvodu je proto možné doporučit, aby byly české firmy v zemi zastupovány spíše zkušenějšími osobami.

Turečtí obchodníci jsou při jednáních zdvořilí, nicméně velice tvrdí, využívají jak moderní techniky vyjednávání, tak staré osvědčené na emocích postavené proslavy. Turci vynikají bezprostředností, flexibilitou a výbornou orientací na cíl, kterým je vždy co nejlepší cena. Je dobré se také připravit na různorodost jednání. Turečtí partneři se velice liší dle toho, zda se jedná o sekulární či nábožensky založené osoby (většinou centrální Anatolie či černomořské pobřeží) a jelikož neformální diskuze hrají při uzavírání kontraktů velice důležitou roli, je třeba k nim dle toho náležitě přistupovat. Turečtí partneři při obchodních kontaktech kladou důraz na přátelský vztah. Z tohoto důvodu je třeba vztah s partnerem udržovat i v situacích, kdy nejde přímo o obchod. Turecký partner si při obchodních jednáních ale vždy vzpomene na situaci, kdy jste se na něj obrátili čistě z osobních důvodů a nejen proto, že chcete, aby si od Vás něco koupil.

Území Turecka byla po dlouhá staletí centrem blízkovýchodního obchodu, kde se střetávali obchodníci z Asie, Evropy i Afriky. Tato zkušenost se do jednání projevuje. Turek si dokáže jít tvrdě za svým a tento postup dokáže umně maskovat milým způsobem s úsměvem na rtu. Dlouholetá zkušenost a multikulturním vyjednáváním dává místním relativní výhodu při současných kontaktech. Není možné očekávat, že partnera ohromíte pouze cenou či dokonalostí výrobku. Výsledné rozhodování bude záležet na celé řadě faktorů a právě tato komplexnost, kdy roli hraje cena, kvalita výrobku i Váš osobní vztah s partnerem je zásadní.

4.4 Komunikace

Před jednáním je běžné se zeptat na jednací jazyk. Pokud partner nevládne angličtinou, je tlumočnick nepostradatelný. ZU/GK disponují kontakty na ČJ/TR tlumočnicky, které rádi poskytnou. Existuje samozřejmě i možnost najmutí si AJ/TR tlumočnicka, která je snazší.

V populaci je znalost angličtiny na poměrně nízké úrovni. Mimo turistická centra je domluva velice komplikovaná. Nicméně, vysoce postavení manažeři z hlavních tureckých měst angličtinou většinou vládnu. Množství jazykově vybavených lidí zvláště ve městech rychle stoupá.

Turci se obecně vyhýbají tématům spojeným se sexem či právy menšin. Vtipy na toto téma i s lepšími kontakty nejsou vhodné. Mluvit o současné politické situaci v zemi je také velice citlivé a obecně se to nedoporučuje. Turci jsou obecně velmi hrdí na svou zemi i historii a je jim dosti cizí např. přístup k vlastním dějinám, vč. kritického odstupu až ironie. Proto jsou např. politicky a společensky nepřijatelná jakákoli jiná, než pozitivní vyjádření o zakladateli republiky (Mustafovi Kemal) Atatürkovi. Citlivým a živým tématem jsou i turecko-arménské vztahy, zj. pak osmanská genocida Arménů r. 1915, kterou TR relativizuje a popírá a za velmi iritující považuje i samotné užití pojmu „genocida“ pro označení „události“ r. 1915 (vysídlení a masové zabíjení arménské populace).

4.5 Doporučení

Připravit se na dobře připravené, tvrdé partnery zvyklé na dlouhá vyjednávání. Důležitá je trpělivost a flexibilita. V žádném případě také není možné očekávat, že turecký protějšek bude neprofesionální a nezkušený.

4.6 Státní svátky

1. ledna 2022 – Nový rok 23. dubna 2022 – Den dětí a národní suverenity 1. května 2022 – Den práce a solidarity 2. – 4. května 2022 – Vyrcholení Ramadánu 19. května 2022 – Den mládeže a sportu 9. – 12. července 2022 – Svátek obětování 15. července 2022 – Den demokracie a národní jednoty 30. srpen 2022 – Den vítězství 29. října 2022 – Den republiky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Základní info pro vstup na trh, rating, distribuční a prodejní kanály, faktory ovlivňující prodej, důležité právní normy a předpisy, dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, celní a devizové předpisy, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu.

Před vstupem na turecký trh je vhodné, zejména k prvním kontaktům, využít služeb rozsáhlé sítě polostátních zájmových a odborných organizací a sdružení. Jde zejména o regionální obchodní komory, průmyslové komory, unie výrobců, sdružení malých a středních firem pro provádění zahraničního obchodu, sdružení mladých podnikatelů Turecka atd., kdy povinné členství tureckých firem v komorách garantuje široký záběr a spolehlivost informací. Organem, zastřešujícím všechny komory a asociace, je Unie obchodních a průmyslových komor a komoditních burz TOBB, na jejichž internetových stránkách lze nalézt příslušné kontaktní údaje všech povinně participujících subjektů, resp. všech obchodních a průmyslových komory a asociací.

V případě technicky a marketingově náročnějších komodit, vstupu do státních zakázek, soutěží vyhlášených státními firmami, spolupráce směřující k výrobní kooperaci nebo prodeji/nákupu licence a rovněž při záměru trvalé spolupráce na třetích trzích se současně jednoznačně doporučuje zapojení a využití služeb místního zástupce. V některých případech je drahou, ale pravděpodobně efektivní alternativou vyslání vlastního experta do teritoria. Vzhledem ke specifikům tureckého trhu a místním zvyklostem se obecně doporučuje častější osobní styk s tureckými partnery. Při výběru a prověření takového zástupce jsou ZÚ Ankara, GK Istanbul i CzechTrade připraveni poskytnout asistenci.

Turecký celní systém, především ale celní praxe, je opakovaně předmětem kritiky jak obchodních partnerů, tak i ekonomické diplomacie řady zemí včetně orgánů EU.

Rozhodujícími prvky, určujícími zahraničně-obchodní režim země, jsou Dohoda o volném obchodu s EU, která se týká vzájemného obchodu se zemědělskými produkty, uhlím a ocelářskými produkty, a Celní unie s EU, která znamená zapojení do společného trhu Unie se všemi ostatními komoditami, zejména pak průmyslovými produkty.

Základní dokumenty v obchodním styku jsou EUR 1 pro položky pokryté uvedenou Dohodou a ATR pro všechny ostatní komodity. Od počátku roku 2019 je poté nutné v určitých případech společně s A.TR dokládat i Certificate of origin. Cílem takového opatření je zamezit dovozu zboží do Turecka z mimounijních zemí přes EU bez platby cla. Tyto dokumenty musí být podle požadavků u jednotlivých komodit doprovázeny dalšími doklady. U každé položky je nutné, aby si český vývozce požadavky v předstihu řádně prověřil (nejlépe to může v konkrétním místě vstupu zboží do Turecka pro něj udělat turecký dovozce – jeho obchodní partner) a nebyl pak překvapen případnou „inovací“. Přesto však nelze vyloučit, že po příjezdu na tureckou hranici bude dovozce zaskočen novým požadavkem. Českým vývozci se proto naléhavě doporučuje používat takové dodací parity, u kterých nebude inkaso ohroženo případnými potížemi na tureckých celních (např. EXW, FCA, FOB atd.).

Informace o nařízeních ohledně dovozu do Turecka lze najít na webových stránkách Ministerstva obchodu. Právní předpisy týkající se dovozu, vývozu, cel atd. jsou dále v angličtině na specializovaných webových stránkách, avšak zde jde již o placené služby.

Mezi obchodní překážky, které řeší EU s Tureckem, patří např. nedostatečná ochrana obchodních značek týkající se zejména potravinářského a oděvního průmyslu (obecněji jde o problém ochrany duševního vlastnictví, nesprávné uplatňování kvót u zpracovaných zemědělských produktů, vyžadování licencí pro starší zboží a problematiku dovozu alkoholu do Turecka).

Problematika ochrany domácího trhu se vyznačuje v tureckém obchodním prostředí specifickými znaky. Přestože celní unie s EU a postupná adaptace na nové podmínky znamenaly zásadní změnu v zákonech, je praxe u netarifního zboží poznamenána zvýhodňováním domácí produkce. Přetrvávají opatření daňového charakteru při dovozu luxusních druhů zboží, např. osobních automobilů, parfémů atd., spíše lze očekávat jejich další zvýšení.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Na základě zákona o přímých zahraničních investicích (Foreign Direct Investment Law), který představuje zásadní zjednodušení procedury při zakládání firmy se zahraniční majetkovou účastí, platí pro zahraniční investory stejná práva a povinnosti jako pro turecké subjekty, vyplývající z platného tureckého Obchodního zákoníku (Turkish Commercial Code). Jedná se zejména o:

- 1 princip stejného zacházení se zahraničním a domácím investorem; ·
- 1 zahraniční společnosti založené v Turecku mohou nabývat nemovitosti; ·
- 1 zahraniční fyzické osoby mohou nabývat nemovitosti na základě reciprocity; ·
- 1 společnosti mohou zaměstnávat cizince, nutnost pracovního povolení však zůstává.

Zákon se vztahuje na následující typy společností:

- 1 Merchant (Single Proprietorship): fyzická osoba, která provozuje obchodní zařízení, je akceptována jako firma,
- 1 Joint Stock Company: Základní kapitál ve formě akcií v minimální hodnotě 50.000,- TL, zakládá i jen jeden společník (dle nové právní úpravy),
- 1 Limited Company: Minimální výše základního kapitálu 10.000,- TL, společnost může být založena jen jedním společníkem (dle nové právní úpravy). Společníci ručí až do výše nesplaceného vkladu,
- 1 Commandite Company: Minimální výše kapitálu není určena. Komplementáři ručí celým svým majetkem, komandisté do výše nesplaceného vkladu,
- 1 Collective Company: Sdružení fyzických osob zřízené k provozování obchodních aktivit pod společným jménem. Minimální výše kapitálu není určena. Partneři ručí celým svým majetkem.

Obchodní zákoník určuje formy zakládání společností i striktní pravidla účetnictví, povinnost disponovat internetovými informacemi apod.

Akciová společnost, tak i společnost s ručením omezeným mohou být založeny jediným společníkem. Převod akcií v případě jediného společníka podléhá zápisu.

Postup při založení firmy:

Všechny zakládací listiny musí být vyhotoveny v tureckém jazyce, jednací řeč na úřadech je také turečtina. MZV ČR doporučuje, aby české firmy, které chtějí zřídit v Turecku firmu, použily pro tento účel důvěryhodného tureckého občana (právníka, notáře) vybaveného příslušným pověřením. Velmi cenným informačním zdrojem o způsobu zřízení firmy v Turecku je portál „ISPAT - Invest in Turkey“ www.invest.gov.tr, oddíl „Investors Guide“.

5.3 Marketing a komunikace

V Turecku funguje velké množství reklamních, PR a HR agentur (od velmi profesionálních až po velmi špatné). Přehled TOP 10 je možné nalézt na <https://www.sortlist.com/1/turkey-tr>

Výrazný nástup moderních technologií, především sociálních sítí postupně vytlačuje tradiční reklamní postupy, kterými zvláště v regionech nadále zůstávají televizní a rozhlasové stanice. Podobně je na elektronická média převáděn denní, periodický i odborný tisk, v rámci kterého jsou propagovány nejrůznější produkty, jména jejich výrobců či dovozců a distributorů. Ideální marketing je nutné přizpůsobit nabízenému produktu a plánované cílové zákaznické skupině. Využití direct marketingu pro zahraniční produkty se nedoporučuje zejména kvůli řadě zákonů a dalších regulativů včetně jazykových bariér a kulturních odlišností.

Z pohledu moderních elektronických médií má v Turecku nejvyšší sledovanost a dostupnost Instagram, který je následován Facebookem. Další média mají výrazně nižší sledovanost a dostupnost k zákazníkům. Instagram a Facebook mají také nejvyšší roční přírůstek sledovanosti a popularity se těší mezi početně silnou mladou generací. Za standardní se považuje existence a fungování firemních internetových stránek (jejich nefunkčnost či neexistence jsou vnímány negativně).

Z pohledu reklamní kampaně a marketingových aktivit je důležité si uvědomit, že Turecko je muslimský stát, který silně lpí na náboženských a národních tradicích. Jakékoliv informace nebo zobrazení náboženských symbolů, státních symbolů včetně armády, významných politiků (či osoby současného prezidenta a prvního prezidenta Mustafy Kemala Atatürka) může být vyhodnoceno jako trestný čin a velmi přísně trestáno. Doporučujeme se obrátit na místní turecké společnosti, které mají přesné informace a profesionální cit pro vyhodnocení vhodnosti reklamních a marketingových aktivit.

Pro vyhledávání obchodních partnerů a uveřejnění poptávky (nabídky) lze využít obchodní a průmyslové komorách, jak v hlavních centrech obchodu, tak i v jednotlivých regionech. Istanbulskou hospodářskou komoru (ITO), která sdružuje cca 420 tisíc členských firem - v TWT Magazine Istanbulské obchodní komory existuje možnost v direktoráři Offers and Demands. Užitečné informace včetně přístupu do databáze tureckých výrobních a exportních firem lze získat na internetové adrese Ministerstva obchodu Turecké republiky - v sekci „Buy Turkish Products“. Službu uveřejnění firemních nabídek umožňuje rovněž internetová stránka Sdružení tureckých komor TOBB. Obsahuje rovněž přehledy a internetové adresy jednotlivých tureckých hospodářských a obchodních komor.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Turecko je signatářem 14 významných dohod o ochraně duševního vlastnictví (např. Pařížská konvence, Haagské dohody, Madridský protokol, Dohoda o jednotném patentovém soudu, Římská konvence, UPOV konvence, Bernská konvence, TRIPS (WTO)). Turecko bylo účastníkem projektu Horizon 2020, který napomohl implementaci množství zákonů, nařízení a vyhlášek pro posílení ochrany duševního vlastnictví. Aktuálně je největší deficit pocítován v oblasti kopírování a vysílání hudby, kde Turecko doposud nepodepsalo příslušné dohody. Obecně je pro uměleckou tvorbu příslušný zákon 5846, v případě porušení TRIPS je využíván kriminální zákoník - zákon č. 5271. Reálné uplatňování ochrany duševního vlastnictví je však nadále předmětem diskusí. V Turecku je tolerován prodej i vývoz nepravých značkových výrobků, často dochází k jejich výrobě přímo v Turecku. V některých případech zvláště u složitějších technologií (vojenských) dochází ke kopírování a následnému využití v rámci výroby a prodeje vlastních tureckých výrobků. V případě podání žaloby s výjimkou hudební produkce je možné očekávat standardní soudní řízení. V případě složitějších nebo moderních technologií bude soud tlačit na mediaci s cílem dohody.

Obecně by otázku ochrany duševního vlastnictví (IPR) neměli čeští exportéři do Turecka podceňovat. Zprávy EK hovoří o tom, že mnoho padělaného zboží v zemích EU pochází rovněž právě z Turecka. Informace o aktuální stavu je možné najít na stránkách tureckého Ministerstva zahraničí, které situaci také monitoruje) Stav IPR v Turecku reflektuje „Global Competitiveness Report“ zveřejňovaná Světovým ekonomickým fórem, které řadí otázku ochrany IPR v Turecku na 61. místo mezi celkem 140 hodnocenými zeměmi.

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek je v Turecku upraveno Zákonem o veřejných zakázkách č. 4734 (Public Procurement Law ze dne 4. 1. 2002, publikace 22. 1. 2002) Tento zákon je průběžně novelizován a je legislativně spjat s řadou dalších zákonů (Public Procurement Contracts Law, zákon o nadacích, zákon o kulturním a přírodním dědictví aj.). Některé projekty navíc tomuto zákonu nepodléhají. Zcela mimo shora uvedený zákon jsou například postaveny tendry na armádní zakázky, zakázky bezpečnostních služeb, ale i konzultantské služby při privatizaci, zboží a služby k rozvoji výzkumu v rámci národních vědecko-výzkumných institucí, dekontaminace moří a vod, zboží a služby pro generální direktorát sportu včetně sportovních federací, opravy silnic, archeologický výzkum apod.

Zákon, ale zejména praxe zadávání veřejných zakázek, není zcela transparentní a oblast je opakovaně kritizována jednak v pravidelných hodnotících zprávách EU hodnotících připravenost TR ke vstupu do EU, tak také samotnými účastníky výběrových řízení, kteří se potýkají s celou řadou administrativních a jiných překážek. Pokud o průběh tendrového řízení projeví zájem zastupitelský úřad cizí země, nabízející firma tím získává v očích tureckých partnerů lepší pozici. V tomto kontextu doporučujeme při účasti na veřejné soutěži o státní zakázky informovat ZÚ Ankara či GK Istanbul.

Informace o privatizaci a přehledy jednotlivých projektů uveřejňuje na svých stránkách turecká Administrace privatizace. Některé aktuálně vyhlášené privatizační tendry uveřejňuje turecká agentura na podporu investic „ISPA Invest in Turkey“. Užitečným zdrojem informací o tendrech v Turecku (v angličtině, třídění dle kategorií) poskytují internetové stránky www.globaltenders.com, sekce Turkey. Detaily k tendrům lze pak získat až na základě úhrady předplatného. Některé tendry lze též nalézt v turecké placené databázi TEBANEWS či YATIRIMLAR, jde ale placenou službou.

Byť rizika podnikání v Turecku nejsou výrazně větší než v transformujících se zemích střední Evropy, ZÚ MZV ČR doporučují vždy vyžádat si informace týkající se firemního registru o novém partnerovi. V Turecku nicméně neexistuje centrální obchodní rejstřík v podobě, na jaký jsme zvyklí z našeho firemního prostředí. Informace tohoto typu je nutné, např. prostřednictvím ZÚ Ankara, GK Istanbul či CzechTrade Istanbul, vyžádat na příslušné obchodní či průmyslové komoře dle místa registrace subjektu, která je naopak proti našim zvyklým povinná.

Zásady pro platební styk mezi obchodními partnery v ČR a Turecku platí stejně jako pro kteroukoli jinou relaci. Vedle bonity a reputace partnerské firmy je tedy třeba brát v úvahu i předmětnou komoditu a zohlednit ji při volbě platebních podmínek - na rozdíl od potvrzeného a neodvolatelného L/C v případě platební neschopnosti nebo krachu odběratele neskýtá záruku za zaplacení zboží ani dokumentární inkaso nebo jiná forma placení bez vhodné bankovní záruky.

- 1 Podrobné informace k tendrům, které jsou vypisovány na základě programů předvstupní pomoci EU, tzv. IPA fondy, včetně jednotlivých vypisovaných tendrů, poskytují internetové stránky příslušné turecké kontraktační jednotky Central Finance & Contracts Unit, která pracuje na základě dohody s EK a je podřízena Podsekretariátu premiéra pro finance. Zvláštní pozornost je třeba klást na vyhledávání v položce „Forecast“, která indikuje v několikaměsíční lhůtě dopředu, že bude vypsán tendr.
- 1 Informace o privatizaci a přehledy jednotlivých projektů uveřejňuje na svých stránkách turecká Administrace privatizace.
- 1 Zdrojem informací o tendrech v Turecku (v angličtině, třídění dle kategorií) poskytují internetové stránky www.globaltenders.com, sekce Turkey.

V současnosti je pro české firmy bez hlubší znalosti místního prostředí či bez místního prostředníka velmi komplikované být úspěšným ve vyhlášených veřejných tendrech.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Požadavky na dodávky zboží a služeb mezi obchodníky (včetně platebních podmínek) stanovuje článek 1530 tureckého obchodního zákoníku („TCC“), který vychází ze směrnic EU 2000/35 / ES a 2011/7 / EU o boji proti opožděným platbám v obchodních transakcích a jako takový byl převeden do tureckého práva na základě směrnic EU.

Podle článku 1530 TCC je standardní platební lhůta 30 dnů. Smluvní strany obchodní smlouvy na dodávky zboží a služeb se mohou smluvně dohodnout na delší platební lhůtě maximálně na 60 dnů. Prodloužení platební lhůty nad 60 dnů je možné pouze v případě, že prodloužení nezpůsobí prodejci neoprávněnou újmu a strany se ve smlouvě výslovně dohodnou na prodloužení platební lhůty. Pokud dojde k prodlení je kupující oprávněn požadovat úrok z prodlení a náhradu škody za předpokladu, že jsou splněny všeobecné podmínky stanovené v celních podmínkách.

V případě nesplácených faktur doporučujeme obrátit se na některou z místních právních kanceláří. Výkon zákona v obchodních záležitostech je přes určitá specifika spravedlivý a zvláště v případech prokázaného neplacení, rázný. Je nutné očekávat, že si právní kanceláře budou účtovat provizi z placené částky.

V případě smírčího/rozhodčího soudu se doporučuje tímto místem určit Turecko, kde je výkon zákona rychlejší a pro českého žadatele levnější než často využívané Švýcarsko (Turecko má stejný výklad i zákoník jako Švýcarsko).

Arbitráž, za využití Istanbulského arbitrážního centra (Istanbul Tahkim Merkezi – www.istac.org.tr), je také možným způsobem řešení sporů, pokud se společnosti rozhodnou preferovat rychlé řešení sporů pomocí rozhodců.

U dodávek zj. spotřebního zboží pro dosud neprověřené (či menší) TR odběratele pak platí, že jedinou jistotou pro CZ dodavatele je platba zboží předem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Základní informace: Doporučujeme si zjistit podmínky vstupu a pobytu před cestou u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze a průběžně monitorovat vývoj situace při pobytu na území. Ověřte si rovněž podmínky přepravy u svého dopravce včetně tranzitu a tranzitních zemí. Základní informace můžete konzultovat zde:

- 1 <http://prague.emb.mfa.gov.tr/Mission>
- 1 https://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/aktualni_doporuceni_a_varovani/x2020_04_25_rozcestnik_informaci_k_cestovani.html
- 1 https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/turecko/cestovani/index.html

Obecné zásady pro vstup a pobyt: Pro vstup a pobyt na území cizího státu musejí občané ČR splňovat podmínky stanovené jeho zákony. Ke sdělování aktuálních podmínek vstupu a pobytu na území cizího státu je příslušný zastupitelský úřad daného státu – v případě Turecka je to Velvyslanectví Turecké republiky v Praze. Následující informace jsou určeny k základní orientaci. Ministerstvo zahraničních věcí ČR proto doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily.

Možnosti bezvízového styku: Mezi ČR a TR je uplatňována od roku 1991 bezvízová dohoda pro diplomatické a služební pasy ČR a pro diplomatické, služební a zvláštní pasy TR. Vláda Turecké republiky zrušila s účinností od 1. ledna 2005 vízovou povinnost pro držitele cestovních pasů České republiky, kteří cestují do Turecké republiky za turistickým účelem a jejichž pobyt nepřesáhne 90 dnů v průběhu 180 dnů.

Vízová povinnost pro držitele běžných cestovních dokladů Turecké republiky: Pro občany Turecké republiky, kteří jsou držiteli běžného cestovního dokladu, platí obecná vízová povinnost.

Vízová povinnost pro držitele běžných cestovních dokladů České republiky: V případě předpokládaného krátkodobého pobytu za jiným než turistickým účelem se doporučuje se vždy informovat u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze o podmínkách vstupu, neboť v takových případech může vzniknout vízová povinnost. Případné porušení podmínek vstupu či pobytu může vést k odepření vstupu na území Turecké republiky a následné deportaci či deportaci přímo.

Podmínky délky platnosti cestovního dokladu pro vstup a pobyt včetně prokazování totožnosti: Připomínáme občanům České republiky nutnost mít při sobě bez výjimky vždy platný cestovní pas. Před cestou do Turecké republiky je nutné ověřit platnost cestovního dokladu. Turecký zákon č. 6458 ve věci cizinců a mezinárodní ochrany uvádí dle čl. 7. odst. 1) písm. b), že (pozn.: volný překlad): „Cizinci, jimž bude odepřen vstup do Turecka, jsou tito (...) jejichž pas či cestovní dokument pozbyde platnost šedesát dnů před vypršením platnosti víza, vízové výjimky nebo povolení k pobytu“. Vzhledem k nejasnému výkladu, kdy není zřejmé, zdali se počítá šedesát dnů před předpokládaným ukončením pobytu bezvízových cizinců či v délce možného maximálního krátkodobého pobytu se doporučuje k vlastnímu uvážení, aby držitelé cestovních dokladů České republiky před vstupem na území Turecké republiky měli platnost cestovního pasu/dokladu v rozsahu 150 dnů (tj. maximální délka krátkodobého pobytu do 90 dnů a zmíněná odkladná lhůta 60 dnů). Podmínky vstupu na své území určuje vždy Turecká republika a z toho důvodu je vhodné si zjistit podmínky vstupu a předpokládaného pobytu přímo u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze. Pamatujte, že do Turecké republiky nelze cestovat na občanský průkaz České republiky.

Formulář pro přijíždějící cestující (letecky, pozemně, námořně):

- 1 <https://register.health.gov.tr/#>

Odkazy na vybrané letecké dopravce v Turecku:

- 1 Turkish Airlines
- 1 Pegasus
- 1 AnadoluJet
- 1 SunExpress

Vybrané informace pro vycestování/návrat z/do České republiky:

Vstup na území České republiky dle informací Ministerstva vnitra České republiky:

<https://www.mvcr.cz/>

Všem cestovatelům připomínáme možnost registrace do systému DROZD:

<https://drozd.mzv.cz/>

POZOR! Informace nejsou ve vyčerpávajícím rozsahu - ty lze obdržet pouze od příslušných místních úřadů, dopravců a poskytovatelů služeb. Tímto je rovněž vyhrazena možnost neaktuálnosti či nepřesnosti i přes veškerou snahu podávat informace v řádné kvalitě. Informace a odkazy jsou bez právního účinku.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení Česko-Turecko: Dne 1. 1. 2005 vstoupila v platnost Smlouva mezi Českou republikou a Tureckou republikou o sociálním zabezpečení (dále jen „Smlouva“). K uvedené Smlouvě bylo sjednáno Správní ujednání, kdy platnost je vázána na Smlouvu. Zmíněné smluvní dokumenty byly publikovány ve Sbírce mezinárodních smluv ČR (<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>) s těmito čísly: 9/2018 Sb.m.s., 10/2018 Sb.m.s. Osobní a věcný rozsah smlouvy v rozsahu mj. poskytování dávek nemocenského, zdravotního a důchodového pojištění (starobní, plný invalidní a částečný invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod), zvýšení důchodu pro bezmocnost, pohřebného, přídavků na děti a dávek v nezaměstnanosti včetně příslušnosti k právním předpisům lze konzultovat na stránkách České správy sociálního zabezpečení (<https://www.cssz.cz/-/turecko>).

Kontakty na kompetentní instituce v České republice: ·

- 1 Nemocenské a důchodové pojištění Česká správa sociálního zabezpečení Křížová 25 225 08 Praha 5 ·
- 1 Zdravotní pojištění Centrum mezistátních úhrad Náměstí W. Churchilla 2 113 59 Praha 3 ·
- 1 Státní sociální podpora (přídavky na děti a pohřebné) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR Na Poříčním právu 1/376 128 01 Praha 2 ·
- 1 Dávky v nezaměstnanosti Správa služeb zaměstnanosti Ministerstva práce a sociálních věcí ČR Na Poříčním právu 1/376 128 01 Praha 2

Instituce v Turecké republice ve věci zaměstnání, pobytu a sociálního zabezpečení: V rámci Turecké republiky jsou důležitými orgány státní správy pro výkon zaměstnání a sociálního zabezpečení následující instituce: ·

- 1 Ministerstvo práce a sociálního zabezpečení (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıđı): <https://www.csgeb.gov.tr/> ·
- 1 Úřad sociálního zabezpečení (Sosyal Güvenlik Kurumu): <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/ana-sayfa/hosgeldiniz> ·
- 1 Ve věci pobytu cizinců lze konzultovat Ministerstvo vnitra Turecké republiky: <https://en.goc.gov.tr/general-information41>

Doporučujeme si před jiným než turistickým účelem pobytu v Turecké republice, a to obzvláště u cest spojených s výkonem zaměstnání (včetně montáží, poskytování služeb, mezinárodní dopravy a jiné), zjistit podmínky pobytu včetně vyřízení spojených náležitostí jako je mj. případné povolení k zaměstnání/poskytování služeb u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze: <http://prague.emb.mfa.gov.tr/Mission>

Doložka: Výše uvedené informace jsou pouze informativního charakteru a právně nezávazné. Upozorňujeme, že v době plánované cesty mohou být neaktuální. Před cestou do Turecké republiky je proto vhodné se vždy obrátit na Velvyslanectví Turecké republiky v Praze.

5.9 Veletrhy a akce

- | 2. – 6. února 2022: AgroExpo Izmir – největší zemědělský veletrh v zemi
- | 31. srpna – 3. září 2022: CNR Food – největší potravinářský veletrh v zemi
- | 15. – 18. září 2022: Zuchex – největší veletrh kuchyňských potřeb v regionu
- | 17. – 18. září 2022: Contemporary Art İstanbul – největší umělecký veletrh v zemi
- | 8.- 10. březen 2023: EuroAsia Rail – největší veletrh železniční techniky v zemi

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Ankaře

Adresa: Embassy of the Czech Republic (Çek Cumhuriyeti Büyükelçiliği)

Kaptanpaşa Sok. 15, Gaziosmanpaşa – Ankara

Telefon: 0090/312/4056139

Stálá služba: 0090/532/3751387

Fax: 0090/312/4463084

E-mail: ankara@embassy.mzv.cz,

Ekonomický a obchodní úsek: commerce_ankara@mzv.cz

Internetové stránky: www.mzv.cz/ankara

Dopravní spojení: Letiště Esenboğa je od velvyslanectví vzdáleno 32 km (přes centrum města), resp. 52 km (po okruhu).

Spojení s centrem města je zajištěno pravidelným autobusovým spojením, které zajišťuje dopravní společnost Havaş či Belko Air. Cena jízdenky je 20 TL. Z autobusového nádraží AŞTI se lze do centra dostat buď metrem (stanice Kizilay), autobusem, „dolmuşem“ (malý autobus, který staví na požádání) nebo taxíkem. Vlakové nádraží je s centrem také propojeno autobusy a „dolmuşem“. Z centra se lze k velvyslanectví dostat autobusem č. 1 1 2 , 1 1 4 , 3 1 8 směř čtvrtí Gaziosmanpaşa nebo „dolmuşem“. Ve všech případech lze použít také husté sítě taxíků. Jsou jednotně označeny výraznou ž z letiště na ZÚ Ankara činí cca 150-180 TL.

Generální konzulát ČR v Istanbulu

Adresa: Consulate General of the Czech Republic (Çek Cumhuriyeti Başkonsolosluğu)

Abdi İpekçi Cad. 71, POB 35, 34367 Istanbul – Maçka

Telefon: 0090/212/3688034

Stálá služba: 0090/533/2573880

Fax: 0090/212/2319493

E-mail: istanbul@embassy.mzv.cz

ekonomický a obchodní úsek: commerce_istanbul@mzv.cz

Internetové stránky: www.mzv.cz/istanbul

Dopravní spojení: Z nového istanbulského letiště je možné se na GK Istanbul dopravit autobusem Havaist (50 TL), k čemuž je ovšem nutné si nejprve zakoupit Istanbulkart. Autobusy Havaist jezdí na různá místa v Istanbulu, nejsnazší je ovšem dojet na Taksim a poté si vzít taxi (cca 30 TL) či dojít pěšky (cca 15 min). Z letiště Sabiha Gökçen doporučujeme dopravu autobusem firmy Havabus a to opět na známé náměstí Taksim (52 TL).

CzechTrade Istanbul má kancelář v objektu Generálního konzulátu ČR v Istanbulu, přes jehož centrálu se lze do kanceláře CzechTrade rovněž dovolat.

Tel: 0090212/2199847

Fax: 0090212/2911516.

E-mail: istanbul@czechtrade.cz,

www.czechtrade.com.tr

V r. 2006 byla založena Česko-turecká smíšená obchodní komora, jejímž cílem je rozvíjet obchodní výměnu mezi ČR a Tureckou

republikou.

Kontaktní informace jsou následující: Vodičkova 710/31, 110 00 Praha 1, tel: +420 221 506 300, fax: +420 221 506 301, e-mail : komora@ctsok.eu, www.ctsok.eu.

Honorární konzulát ČR v Ízmiru (t.č. neobsazen)

Honorární konzulát ČR v Mersinu - Ufuk Bozkaya Honorary Consulate of the Czech Republic
Kültür Mahallesi I. İnönü Blv., Atatürk Caddesi, Altınahtarlar Apt. C Blok, Kat 1/1, Çamlıbel/Mersin Telefon: 0090324/6764470
E-mail – úřad: mersin@honorary.mzv.cz

Honorární konzulát ČR v Antalyi: Mrs. Yeliz Gül Ege Address: Toros Mah. 807. Sk. Akif Avcı Sitesi building no:1 floor: 5 flat no:7
Konyaaltı Antalya, Tel: 0090 533 5762536, E-mail: yelizgul@rosehotels.com.tr

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Všechny státní záchranné složky včetně policie, hasičů, záchranné služby, pobřežní stráže i četnictva je možné zastihnout pod číslem 112.

Plyn 187

Voda 185

Elektřina 186

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Bez nákladů a v „zázemí“ svého podniku se dostanete k cenným informacím o tureckém teritoriu, které jsou plněny státními institucemi, asociacemi, obchodními a průmyslovými komorami, profesními organizacemi apod. Informace především ekonomického charakteru lze vyhledat na webových stránkách následujících institucí:

- 1 www.mzv.cz/ekonomika a www.export.cz (oficiální stránky Ministerstva zahraničních věcí),
- 1 www.mzv.cz/an kara (stránky ZÚ Ankara s aktuálními informacemi o česko-tureckých obchodních a hospodářských vztazích),
- 1 www.mzv.cz/istanbul (GK Istanbulu),
- 1 www.mpo.cz (oficiální stránky Ministerstva průmyslu a obchodu),
- 1 www.businessinfo.cz (oficiální portál agentury CzechTrade a Ministerstva průmyslu a obchodu pro podnikání a export usnadňující orientaci v informacích a službách poskytovaných státní správou vč. informací z jednotlivých teritorií vč. Turecka),
- 1 www.czechtrade.cz (součást Ministerstva průmyslu a obchodu se zastoupením v Istanbulu),
- 1 Česko-turecká smíšená obchodní komora v Praze (www.ctsok.eu),
- 1 užitečné informace včetně přístupu do databáze tureckých výrobních a exportních firem lze získat na internetové adrese Ministerstva obchodu Turecké republiky v sekci Turkish Exporter 's Directory,
- 1 službu uveřejnění firemních nabídek umožňuje internetová stránka Sdružení tureckých obchodních a průmyslových komor a komoditních burz „TOBB“. Obsahuje rovněž přehledy a internetové adresy jednotlivých tureckých hospodářských a obchodních komor.
- 1 užitečné informace poskytuje na svých stránkách rovněž mezinárodní auditorská společnost KPMG Turkey
- 1 informačním zdrojem o způsobu zřízení firmy v Turecku je portál Invest in Turkey, oddíl „Investors Guide“, dále jsou zde uvedeny profily základních sektorů,
- 1 podrobné informace k tendrům, které jsou vypisovány na základě programů předvstupní pomoci EU, tzv. IPA fondy, včetně jednotlivých vypisovaných tendrů, poskytují internetové stránky příslušné turecké kontraktační jednotky Central Finance & Contracts Unit, která pracuje na základě dohody s EK a je podřízena Podsekretariátu premiéra pro finance. Zvláštní pozornost je třeba klást na vyhledávání v položce „Forecast“, která indikuje v několikaměsíční lhůtě dopředu, že bude vypsán tendr,
- 1 informace o privatizaci a přehledy jednotlivých projektů uveřejňuje na svých stránkách turecká Administrace privatizace,
- 1 zdrojem informací o tendrech v Turecku (v angličtině, třídění dle kategorií) poskytují internetové stránky www.globaltenders.com, sekce Turkey,
- 1 Ohledně veřejných tendrů je třeba mít na paměti povinnost elektronické registrace přes EKAP, jež je spravovaná organizací KIK zodpovědnou za jejich průběh
- 1 Webové stránce Ústředního svazu komor a komoditních burz Turecka/TOBB
- 1 Přímo celní sazby podle Harmonizovaného systému lze najít na tureckých stránkách celního úřadu na adrese <http://www.gumruktarife.com/>,
- 1 materiály k pobídkám, statistické informace, přehledy zahraničních investorů a další podrobné informace k oblasti PZI v Turecku obsahují internetové stránky Ministerstva financí.
- 1 Další informace ekonomického charakteru lze vyhledat na webových stránkách následujících institucí: Státní statistický institut, Ministerstvo financí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo pro vědu, průmysl a technologii, Ministerstvo energetiky a přírodních zdrojů, Centrální banka Turecka, Ministerstvo spravedlnosti, Svaz obchodních a prům. komor a komoditních burz, Istanbulská obchodní komora, Organizace malých a středních podniků, DEİK-Foreign Economic Relations Board